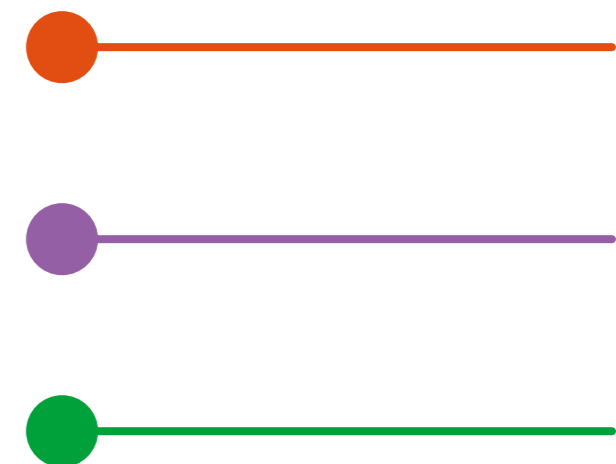

Keuzehulp Uitgezaaide Borstkanker

START >

Gemaakt door:

 De ArgumentenFabriek

2015

In samenwerking met:

 ST ANTONIUS en **borstkankervereniging nederland**

Financieel mogelijk gemaakt door:

AstraZeneca

FAS799.014.011/exp. juli 2017

Hoe werkt deze Keuzehulp voor uitgezaaide borstkanker?

Informatiekaart Kenmerken

Informatiekaart Hoofdbehandelingen

Informatiekaart Ondersteunende behandelingen

Argumentenkaart Hormoontherapie

Argumentenkaart Immunotherapie

Argumentenkaart Chemotherapie

Argumentenkaart Afwachten

Hoe werkt deze Keuzehulp voor uitgezaaide borstkanker?

Deze Keuzehulp informeert u over behandelingen van uitgezaaide borstkanker. Allereerst over hoofdbehandelingen. Hun doel is het afremmen van de groei van kankercellen en het voorkomen van nieuwe uitzaaiingen.

Ook informeert deze Keuzehulp u over ondersteunende behandelingen. Hun doel is het verminderen van bijwerkingen en pijn.

De behandeling van uitgezaaide borstkanker verschilt van persoon tot persoon en is afhankelijk van persoonlijke kenmerken en kenmerken van de uitzaaiingen. Uw behandelend arts kan u vertellen voor welke van de in deze Keuzehulp genoemde behandelingen u in aanmerking komt.

De Keuzehulp vertelt u niet wat voor u de beste keuze is of wat u moet doen. Doel van de Keuzehulp is u te ondersteunen. Bijvoorbeeld in gesprek met uw arts, ter voorbereiding hierop of bij het maken van keuzes in behandeling. U kunt met uw arts bespreken welke argumenten, zoals over kwaliteit van leven, voor u belangrijk zijn en welk resultaat u van de behandeling mag verwachten.

**Patiënt: "Samen met mijn man heb ik de Keuzehulp
doorgenomen voordat we naar het ziekenhuis gingen."**

◀ In deze Keuzehulp vindt u antwoord op de volgende vragen:

- Welke kenmerken bepalen (mede) hoe uitgezaaide borstkanker kan worden behandeld?
- Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?
- Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?
- Wat zijn voor mensen met uitgezaaide borstkanker argumenten voor en tegen de hoofdbehandelingen?

De Keuzehulp richt zich alleen op reguliere behandelingen. Als u een alternatieve behandeling overweegt, raden wij u aan dit met uw behandelend arts te bespreken. De Keuzehulp gaat ook niet in op experimentele behandelingen. Uw arts kan u hierover meer vertellen.

Deze Keuzehulp is gemaakt in samenwerking met het St. Antonius Ziekenhuis en Borstkankervereniging Nederland (BVN). De Keuzehulp is nog niet verspreid over alle ziekenhuizen in Nederland. Het kan zijn dat uw arts de Keuzehulp (nog) niet kent. Uw behandelend arts kan bij vragen contact opnemen met het St. Antonius Ziekenhuis. De inhoud van deze Keuzehulp is tot stand gekomen tijdens vijf denksessies met patiënten en hun partners, medisch specialisten, een specialistisch verpleegkundige en een deskundige van BVN. Met dank aan allen voor hun denkwerk.

De Keuzehulp is financieel mogelijk gemaakt door AstraZeneca.

Arts: “De Keuzehulp helpt me het gesprek met mijn patiënten te structureren.”

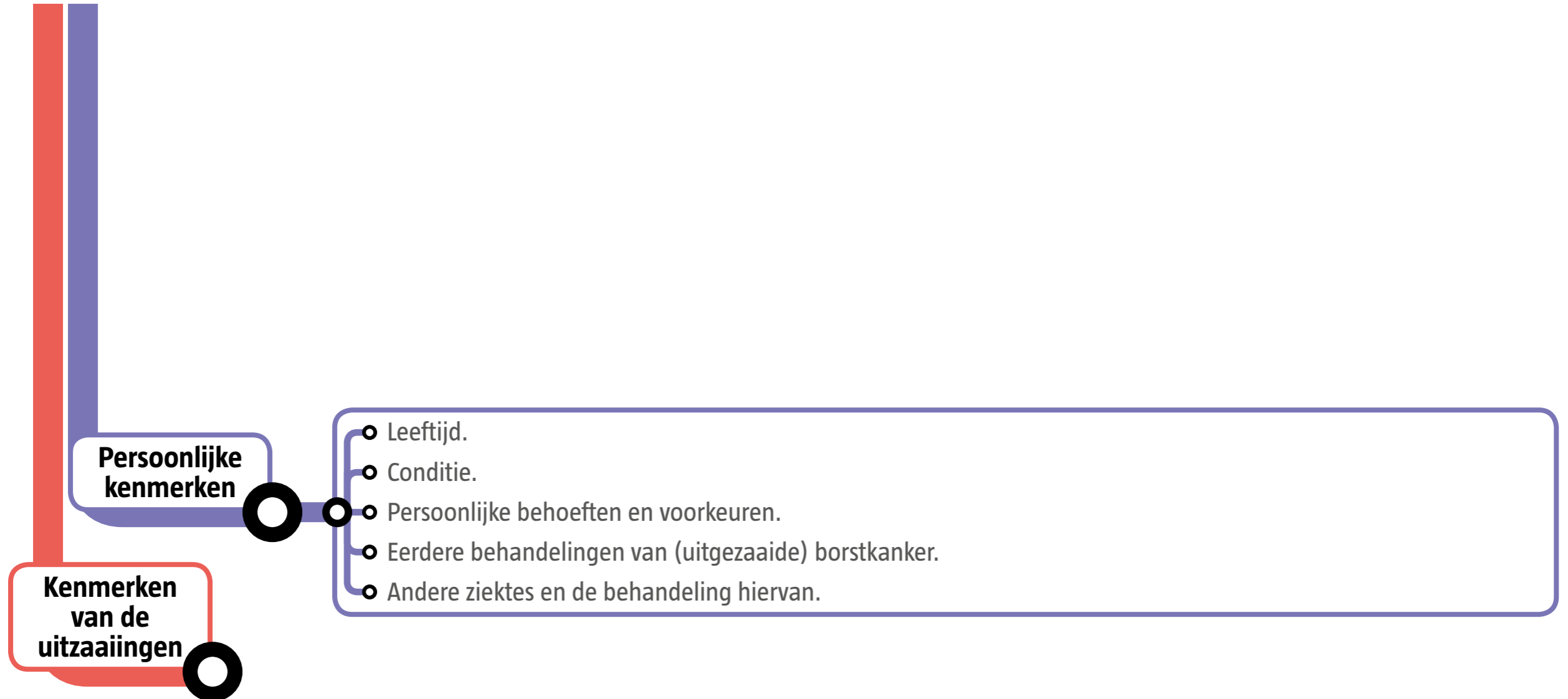
Welke kenmerken bepalen (mede) hoe uitgezaaide borstkanker behandeld kan worden?

Persoonlijke kenmerken

Kenmerken van de uitsaaiingen

Welke kenmerken bepalen (mede) hoe uitgezaaide borstkanker behandeld kan worden?

Welke kenmerken bepalen (mede) hoe uitgezaaide borstkanker behandeld kan worden?

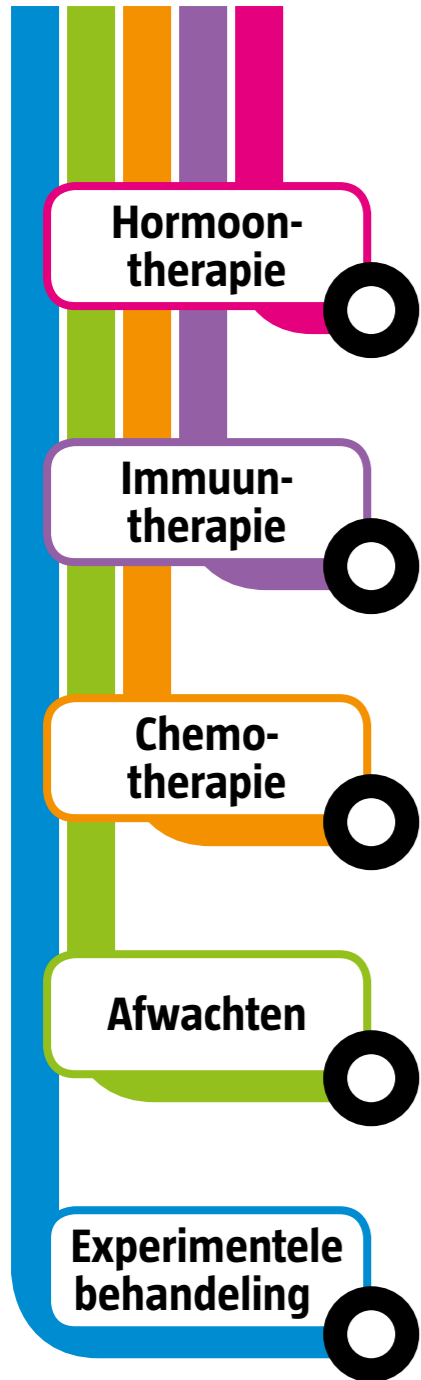
Persoonlijke kenmerken

Kenmerken van de uitzaaiingen

- Locatie van de uitzaaiingen.
- Hoeveelheid uitzaaiingen.
- Grootte van de uitzaaiingen.
- Groeisnelheid van de uitzaaiingen.
- Hormoongevoeligheid van de uitzaaiingen.
- Aanwezigheid van veel HER2-eiwitten op de uitzaaiingen.

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Hormoontherapie

Hormoontherapie wordt alleen gegeven bij hormoongevoelige vormen van uitgezaaide borstkanker

- Hormoontherapie richt zich op het afremmen van de groei van kankercellen en het voorkomen van nieuwe uitzaaiingen.
- Uitzaaiingen kunnen groeien onder invloed van lichaamseigen vrouwelijke hormonen.
- Hormoontherapie remt de werking en aanmaak van vrouwelijke hormonen.
- Door hormoontherapie komen vrouwen, die nog niet in de overgang zijn, in de overgang.
- Hormoontherapie wordt gegeven in de vorm van tabletten en/of via injecties.
- Hormoontherapie kan worden gegeven in combinatie met andere behandelingen zoals immuuntherapie.
- Als hormoontherapie de eerste keus behandeling is, is de kans dat deze aanslaat 40-70 procent.

Bekijk de argumenten voor en tegen

Immuuntherapie

Chemotherapie

Afwachten

Experimentele behandeling

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Hormoon-
therapie

Immuun-
therapie

Chemo-
therapie

Afwachten

Experimentele
behandeling

Immuuntherapie wordt alleen gegeven bij vormen van uitgezaaide borstkanker die veel HER2-eiwitten bevatten

- Immuuntherapie richt zich op het afremmen van de groei van kankercellen en het voorkomen van nieuwe uitzaaiingen.
- Immuuntherapie activeert het afweersysteem om borstkankercellen, die HER2-eiwitten bevatten, te vernietigen.
- Immuuntherapie wordt gegeven via een infuus of injecties.
- Immuuntherapie wordt meestal gegeven in combinatie met chemotherapie of hormoontherapie.
- Als immuuntherapie met chemotherapie de eerste keus behandeling is, is de kans dat deze aanslaat 60-80 procent.

Bekijk de argumenten voor en tegen

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Hormoon-
therapie

Immuun-
therapie

Chemo-
therapie

Afwachten

Experimentele
behandeling

Chemotherapie wordt gegeven bij hormoonongevoelige tumoren of bij snel groeiende tumoren

- Chemotherapie richt zich op het afremmen van de groei van kankercellen en het voorkomen van nieuwe uitzaaiingen.
- Chemotherapie bestaat uit diverse medicijnen (cytostatica) die ook in combinatie met elkaar worden gebruikt.
- Chemotherapie wordt gegeven in de vorm van tabletten of via een infuus.
- Chemotherapie kan worden gegeven in combinatie met immuuntherapie maar niet in combinatie met hormoontherapie.

Als chemotherapie de eerste keus behandeling is, is de kans dat deze aanslaat 40-60 procent.

- Als immuuntherapie met chemotherapie de eerste keus behandeling is, is de kans dat deze aanslaat 60-80 procent.

Bekijk de argumenten voor en tegen

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Hormoon-
therapie

Immuun-
therapie

Chemo-
therapie

Afwachten

Experimentele
behandeling

- Afwachten is geen actieve behandeling, maar een keuze om (nog) niet te starten met een therapie.
- Bij afwachten houdt de arts de uitzaaiingen scherp in de gaten.
- Afwachten is een optie als een pauze tussen behandelingen wenselijk is.
- Afwachten is een optie als het aantal uitzaaiingen en hun groeisnelheid beperkt zijn.

Bekijk de argumenten voor en tegen

Wat zijn hoofdbehandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Hormoon-
therapie

Immuun-
therapie

Chemo-
therapie

Afwachten

Experimentele
behandeling

- Experimentele behandelingen zijn nieuwe behandelingen gericht op verbeteren van behandelresultaten.
- Bij experimentele behandelingen zijn de werking, het behandelresultaat en mogelijke bijwerkingen ervan onzeker.

De Keuzehulp geeft geen overzicht van argumenten voor en tegen experimentele behandelingen, omdat de resultaten van deze behandelingen sterk van elkaar kunnen verschillen.

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

- Radiotherapie richt zich op het verkleinen van één of enkele uitzaaiingen op pijnlijke of gevaarlijke plaatsen.
- Radiotherapie bij uitgezaaide borstkanker wordt vooral toegepast in hersenen en botten.
- Radiotherapie vernietigt of verkleint uitgezaaide borstkankercellen met radioactieve straling.
- Radiotherapie kan pijn verminderen en een botherstellend effect hebben.
- Radiotherapie kan bijwerkingen hebben in het bestraalde gebied en kan tot moe- en misselijkheid leiden.
- Voor radiotherapie moet je soms tijdelijk naar een ander ziekenhuis.
- Voor sommige vormen van radiotherapie moet je vaak naar het ziekenhuis.

Bewegings- en voedings- advies

Opereren

Pijn- bestrijding

Psychosociale zorg

Bot- versterkende medicijnen

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

Bewegings-
en voedings-
advies

- Bewegings- en voedingsadvies richt zich op beweging en voeding tijdens en na behandeling.
- Bewegings- en voedingsadvies kan helpen bij het behouden of verbeteren van je lichamelijke conditie.
- Bewegings- en voedingsadvies wordt gegeven door een bewegings- of voedingsdeskundige.

Opereren

Pijn-
bestrijding

Psychosociale
zorg

Bot-
versterkende
medicijnen

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

Bewegings-
en voedings-
advies

Opereren

Pijn-
bestrijding

Psychosociale
zorg

Bot-
versterkende
medicijnen

- Een operatie richt zich op het verwijderen van één of enkele uitzaaiingen.
- Een operatie is alleen geschikt als de uitzaaiingen naar verwachting succesvol verwijderd kunnen worden.
- Een operatie wordt soms uitgevoerd als uitzaaiingen in het bot zitten en het bot hierdoor dreigt te breken.
- Een operatie wordt soms uitgevoerd als de borsttumor door de huid dreigt te groeien.

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

Bewegings-
en voedings-
advies

Opereren

Pijn-
bestrijding

Psychosociale
zorg

Bot-
versterkende
medicijnen

- Pijnbestrijding richt zich op het bestrijden van pijn en ongemak tijdens en na behandelingen.
- Pijnbestrijding kan je kwaliteit van leven verbeteren.
- Pijnbestrijding wordt voorgeschreven door de behandelend arts, het pijnteam of de huisarts.

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

Bewegings-
en voedings-
advies

Opereren

Pijn-
bestrijding

Psychosociale
zorg

Bot-
versterkende
medicijnen

- Psychosociale zorg richt zich op omgaan met en verwerken van uitgezaaide borstkanker.
- Psychosociale zorg helpt bij praten over uitgezaaide borstkanker met naasten zoals partner en kinderen.
- Er zijn verschillende vormen van psychosociale zorg, waaronder gesprekken met een therapeut of lotgenoten.
- Psychosociale zorg wordt onder andere geboden door verpleegkundig specialisten, maatschappelijk werkers, psychologen, psychotherapeuten, geestelijk verzorgers en patiëntenverenigingen.

Wat zijn ondersteunende behandelingen van uitgezaaide borstkanker?

Radiotherapie

Bewegings-
en voedings-
advies

Opereren

Pijn-
bestrijding

Psychosociale
zorg

Bot-
versterkende
medicijnen

- Botversterkende medicijnen richten zich op vermindering van pijn en kans op botbreuken.
- Botversterkende medicijnen worden gegeven bij uitzaaiingen in je botten.
- Botversterkende medicijnen worden voorgeschreven door de behandelend arts.

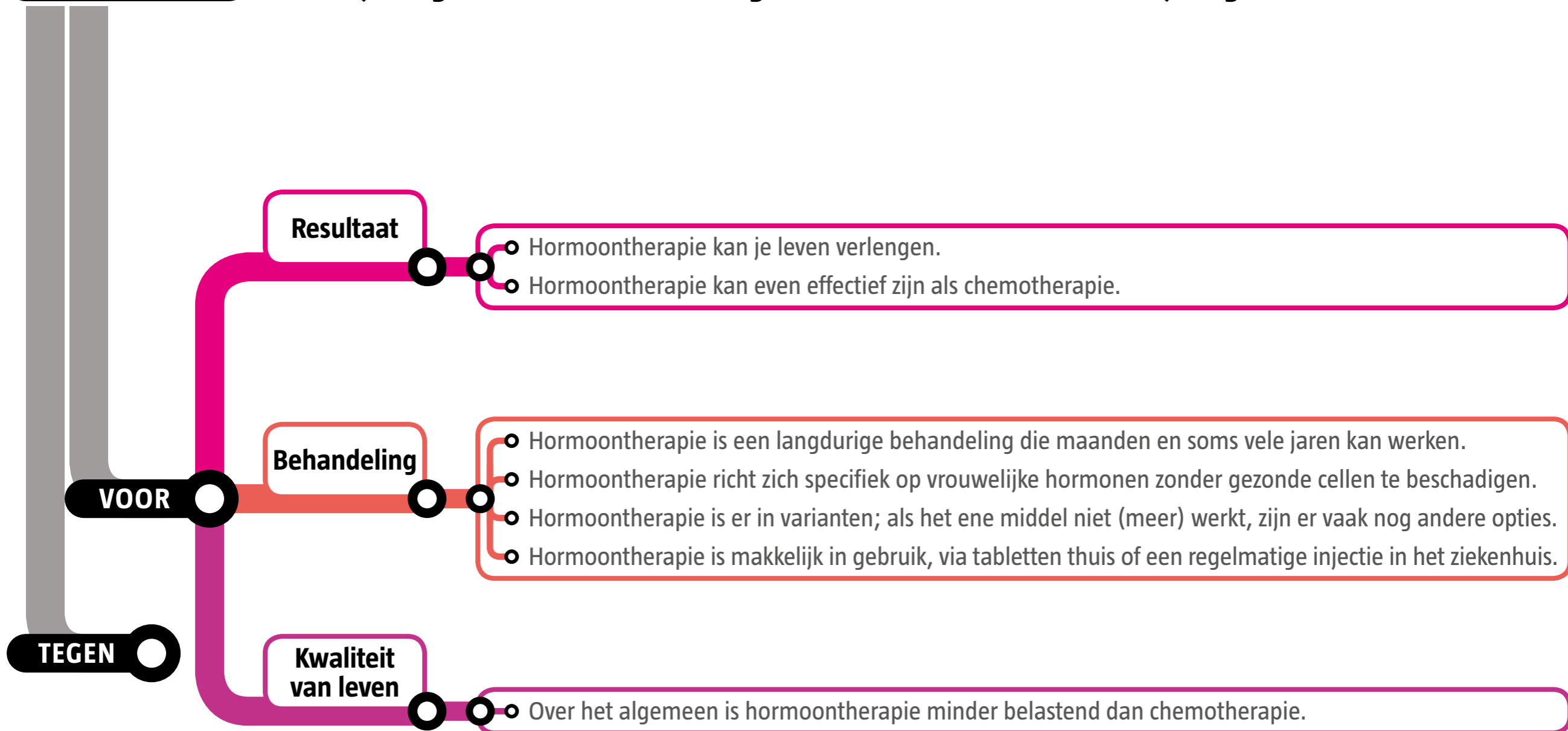
Wat zijn argumenten voor en tegen HORMOONTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

TEGEN

Wat zijn argumenten voor en tegen HORMOONTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn argumenten voor en tegen HORMOONTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

Resultaat

- Het is onzeker of hormoontherapie tot het verwachte resultaat leidt.
- Het duurt twee tot drie maanden voordat duidelijk is of hormoontherapie aanslaat.

TEGEN

Behandeling

- Voor hormoontherapie moet je soms naar het ziekenhuis.

Kwaliteit van leven

- Door hormoontherapie komen vrouwen, die nog niet in de overgang zijn, in de overgang.
- Hormoontherapie heeft bijwerkingen zoals opvliegers, neerslachtigheid, spier- en gewrichtspijn en minder zin in seks.
- De lange duur van de behandeling met aanwezigheid in het ziekenhuis kan belastend zijn.

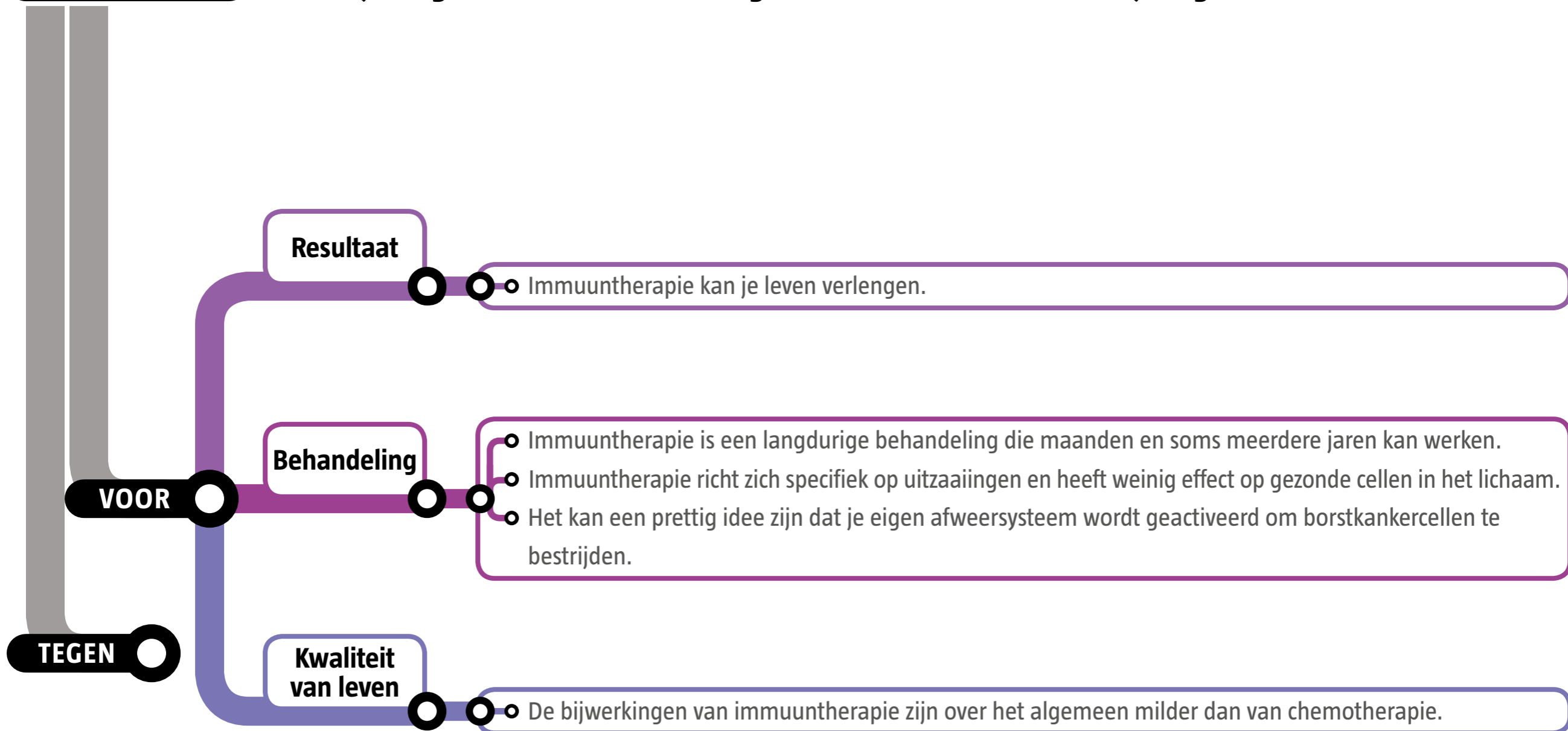
Wat zijn argumenten voor en tegen IMMUUNTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

TEGEN

Wat zijn argumenten voor en tegen IMMUNOTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn argumenten voor en tegen IMMUNOTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

Resultaat

- Het is onzeker of immuuntherapie tot het verwachte resultaat leidt.
- Immuuntherapie kan leiden tot verslechtering van de pompfunctie van het hart.

TEGEN

Behandeling

- Voor immuuntherapie moet je regelmatig naar het ziekenhuis.
- Bij immuuntherapie moet je hart regelmatig worden gecontroleerd in het ziekenhuis.

Kwaliteit van leven

- De lange duur van de behandeling met aanwezigheid in het ziekenhuis kan belastend zijn.

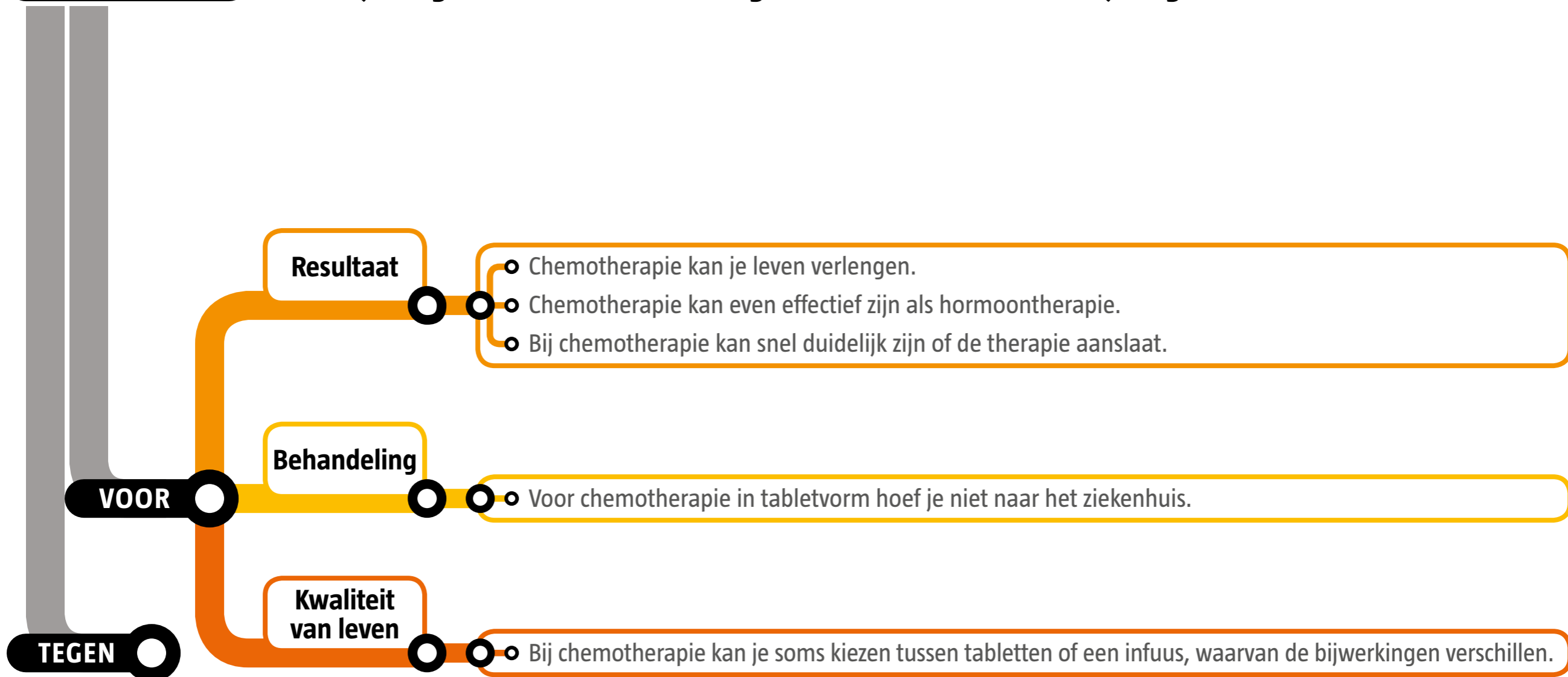
Wat zijn argumenten voor en tegen CHEMOTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

TEGEN

Wat zijn argumenten voor en tegen CHEMOTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn argumenten voor en tegen CHEMOTHERAPIE bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

Resultaat

- Het is onzeker of chemotherapie tot het verwachte resultaat leidt.

TEGEN

Behandeling

- Chemotherapie heeft ook effect op gezonde sneldelende cellen zoals haar- en slijmvliescellen.
- Voor chemotherapie via infuus moet je regelmatig naar het ziekenhuis.

Kwaliteit van leven

- Chemotherapie heeft vaak bijwerkingen zoals haaruitval, moe- en misselijkheid en in de overgang komen.
- De bijwerkingen van chemotherapie kunnen confronterend zijn en de nadruk leggen op ziek zijn.
- Chemotherapie heeft vaak meer bijwerkingen dan hormoontherapie en immuuntherapie.
- De lange duur van de behandeling met aanwezigheid in het ziekenhuis kan belastend zijn.

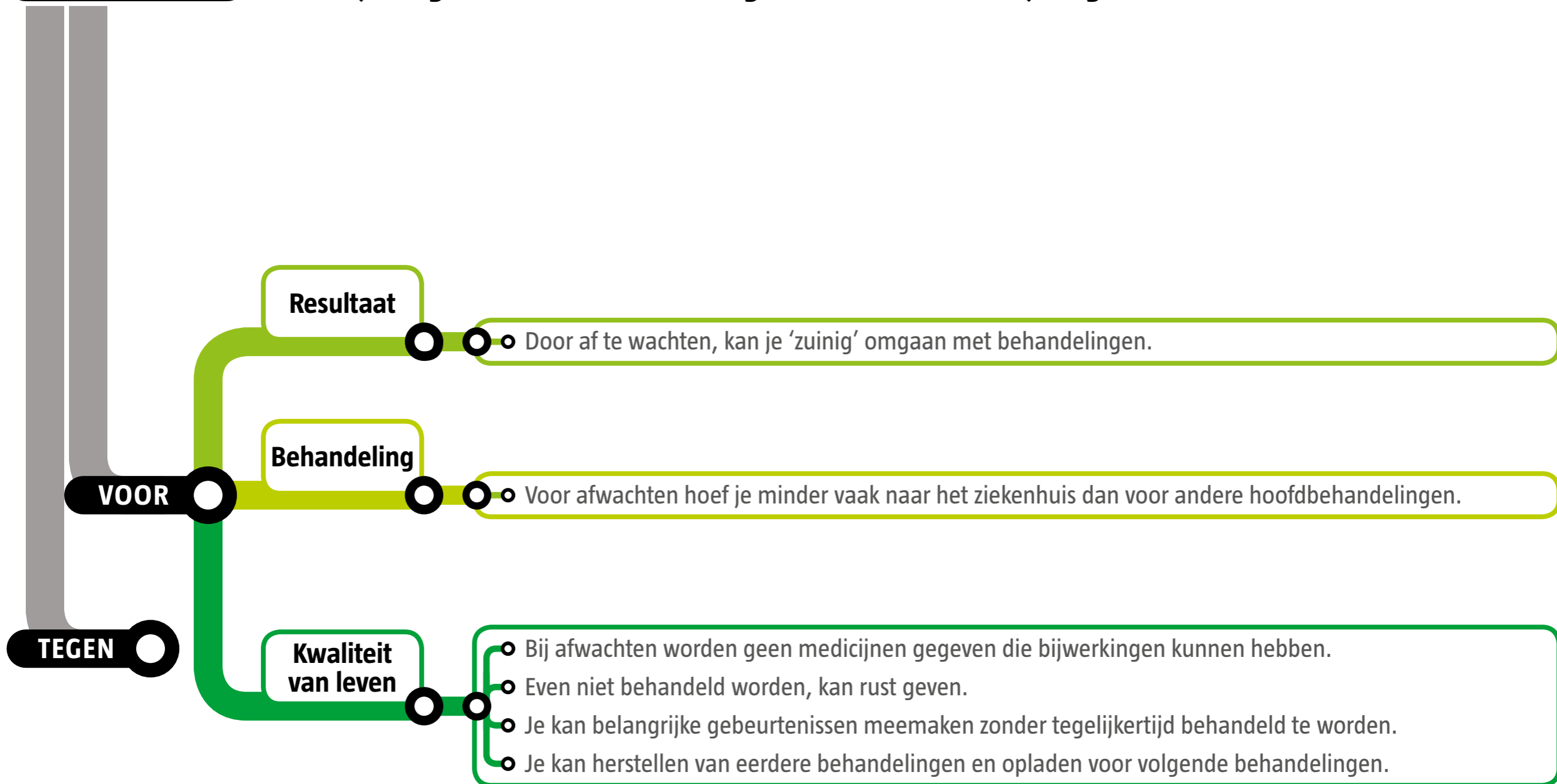
Wat zijn argumenten voor en tegen AFWACHTEN bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

TEGEN

Wat zijn argumenten voor en tegen AFWACHTEN bij uitgezaaide borstkanker?

Wat zijn argumenten voor en tegen AFWACHTEN bij uitgezaaide borstkanker?

VOOR

Resultaat

- De uitgezaaide borstkanker wordt niet actief behandeld.
- Tijdens afwachten kan je conditie verslechteren.
- Afwachten kan je het gevoel geven dat de kans op succes van latere behandelingen kleiner wordt.

TEGEN

Behandeling

- Voor afwachten moet je af en toe naar het ziekenhuis.

Kwaliteit van leven

- Afwachten kan lichamelijke klachten geven als uitzaaiingen toenemen.
- Afwachten kan je angstige gevoelens geven omdat er niets gedaan wordt tegen de uitzaaiingen.